

SUOJELUESITYKSEN TEKIJÄ

Uudenmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PL 36
00521 Helsinki

ESITYKSEN KOHDE

Marmoripalatsi
Itäinen Puistotie 1, Kaivopuisto, Helsinki
Kiinteistötunnus: 91-9-200-1; 91-9-200-5
Rakennustunnus: 1031326688

ESITYKSEN SISÄLTÖ

Uudenmaan ELY-keskus 8.5.2019

Senaatti-kiinteistöt on 25.4.2019 Suomen valtion edustajana myynyt Helsingin Kaivopuistossa sijaitsevan "Marmoripalatsi" -nimisen kiinteistön (kiinteistötunnus 91-9-200-1) osoitteessa Itäinen Puistotie 1 perustettavalle yhtiölle HGR Property Partners Oy:lle. Kaupan kohteena olevaan kiinteistöön kuuluu siihen kiinteästi asennetut kiintokalusteet sekä erikseen yksilöity ja luetteloitu irtaimisto.

Arkkitehti Eliel Saarisen ruukinpatruuna A.N. Keirknerille suunnittelema edustusrakennus valmistui vuonna 1916. Marmorijulkisivuisessa rakennuksessa on poikkeuksellisen arvokkaita sisätiloja ja sitä voi hyvin luonnehtia kokonaistaideteokseksi.

Rakennus siirtyi valtion omistukseen vuonna 1952 ja siinä on toiminut muun muassa työtuomioistuin. Viime vuosina se on ollut tyhjillään. Marmoripalatsi on suojeltu (S1) valtioneuvoston päätöksellä 18.9.1980, valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelemisesta annetun asetuksen 278/1965 nojalla.

Koska Marmoripalatsi on siirtynyt pois valtion omistuksesta, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on laittanut vireille rakennuksen suojelua koskevan asian rakennusperintölain 11§:n mukaisesti.

Asetus valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta (275/1965) on kumottu asetuksella valtion omistamien rakennusten suojelusta (480/1985), jolloin aiemman asetuksen nojalla tehdyt suojelupäätökset ovat edelleen jääneet voimaan. Asetus 480/1985 on kumottu lailla rakennusperintön suojelemisesta (498/2010), jonka 24 §:n 5 momentin mukaan lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla tehty päätös valtion omistaman rakennuksen suojelusta pysyy voimassa, kunnes rakennuksen suojelusta on päätetty rakennusperintölain mukaisesti.

KAAVOITUSTILANNE

Voimassa oleva asemakaava (5424) on vuodelta 1964. Tontti on asuinkerrostalojen kortteli, jossa enimmäiskerroskorkeus on kolme. Siinä ei ole suojelumääräyksiä, ja sen voidaan katsoa olevan vanhentunut rakennussuojelun näkökulmasta. Alueella on voimassa rakennuskielto (12561) asemakaavan laatimista varten, joka päättyy 11.12.2020.

LAUSUNNOT

Museovirasto, 27.5.2021

Museovirasto kertoo lausunnossa suojelun vireille tulon sekä kaavoitustilanteen. Museoviraston toteaa kohteen sijaitsevan Kaivopuistossa, joka on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009). Kaivopuisto on Helsingin kaupungin niemen eteläisimmässä kärjessä ulkomaisten esikuvien mukaan 1830-luvulla hienostolle rakennettu kaivo- ja merikylpylälaitoksen puisto, josta 1800-luvun lopulla on muodostettu edustava julkinen kaupunkipuisto.

Tontti oli aikanaan kesähuveja, kylpylää ja huviloita varten perustetun Kaivopuiston alueen huvilatontti nro 1. Kylpylä- ja kaivohuonelaitoksen päällikkö rakennutti tontille 1860-luvun lopulla puurunkoisen huvilarakennuksen. Rakennus muutettiin ensiksi yksityissairaalaksi, mutta rapistuttuaan se purettiin Villa Keirknerin eli nykyisen Marmoripalatsin tieltä.

Villa Keirknerin rakennutti ruukinpatruuna August Nilsson Keirkner (1856–1918) puolisonsa Lydia Keirknerin (o.s. Bremer) kanssa asuintalokseen ja taidekokoelmansa sijoituspaikaksi. Hän omisti Ähtärin Inhan ruukin vuosina 1884–1917. Arkkitehti Eliel Saarisen 1910-luvun puolivälissä suunnittelema rakennus valmistui vuoteen 1918 mennessä. Hän suunnitteli Suomeen lukuisia yksityistaloja. Villa Keirkner oli niistä viimeisiä ja poikkeaa klassistisella tyyllillään aiemmista.

Eliel Saarinen (1873–1950) on Suomen tunnetuimpia arkkitehtejä kansainvälisestikin. Yhteisessä toimistossa Herman Geselliuksen ja Armas Lindgrenin kanssa Saarinen on suunnitellut muun muassa Pariisiin vuoden 1900 maailmannäyttelyn Suomen paviljonkirakennuksen sekä Helsinkiin vakuutusyhtiö Pohjolan talon ja Kansallismuseon. Yhteistyön päätyttyä hän sai arkkitehtuurikilpailun myötä suunnitellakseen Helsingin päärautatieaseman.

Kaupunkisuunnittelua edustaa muun muassa hänen monumentaalinen Munkkiniemi - Haaga - suunnitelmansa. Villa Keirknerin hän suunnitteli vain hieman ennen muuttoaan Yhdysvaltoihin 1923 menestyttyään Chicago Tribunen lehtitalon pilvenpiirtäjäkilpailussa. Saarinen nimitettiin pian Michiganin yliopiston professoriksi ja yhtenä merkittävänä työnä hän sain suunnitellakseen Cranbrook Educational Centerin Michiganiin. Hänen päätyökseen yhteisessä toimistossa poikansa Eero Saarisen kanssa muodostui General Motorsin teknillinen keskus Detroitissa vuodelta 1949.

Marmoripalatsi myötäilee Kaivopuiston huvila-alueen rakennustapaa tontille sijoittelun ja yksityistalon typologian puolesta.

Edustusrakennuksena sillä on kuitenkin myös julkisen rakennuksen ominaisuus. Julkisivut päällystettiin suomalaisella marmorilla. Edustustilat ovat tilaratkaisuiltaan ja sisustukseltaan korkealuokkaiset. Erityisesti päätilojen kiinteä sisustus on koristeltu uniikin yksityiskohdin. Interiöörejä täydentävät aikansa merkittävimpiin kuvanveistäjiimme kuuluneiden Emil Wikströmin ja Gunnar Finnen taideteokset.

Marmoripalatsi on kokonaisuus, jossa ulkoarkkitehtuuri, sisätilat ja sisustustaide muodostavat hyvin harkitun kokonaisuuden. Ulkoasun vaaleus ja tumman puun leimaamat interiöörit muodostavat vaikuttavan kontrastin. Arkkitehtonisesti ja rakennusteknisesti aikansa uutuuksia edustanut rakennus suunniteltiin ja toteutettiin kestäväksi tinkimättä esteettisestä näytävyydestä ja taiteellisesta vaikutelmasta. Rakennuksessa on massiiviset kantavat tiiliseinät. Perustukset ovat muuratut, välipohjat pääosin teräsbetonia ja vesikattorakenteet puuta.

Tontti suunniteltiin yksityisen kaupunkihuvilan edustavaksi puutarhaksi huomioiden näkyvyys osana Kaivopuistoa. Pihaa ympäröivä rauta-aita portteineen ja portinpylväiden veistoksineen ovat alkuperäiset. Virastokäytön aikana istutukset ja kulkureitit pelkistyivät.

Arvokkaimpiin ja erittäin hyvin säilyneisiin edustaviin sisätiloihin kuuluu merkittävä osa ensimmäisestä ja toisesta kerroksesta sekä ikkunoiltaan neljään ilmansuuntaan avautuva tornihuone, jonne saattoi nousta portaiden lisäksi hissillä. Asuinhuoneita oli alun perin kaikissa kerroksissa. Rakennuksessa oli lisäksi erilaisia taloustiloja sekä autotalli. Pääosin kotimaisista rakennusmateriaaleista ja maan huippusuunnittelijoiden ja -taiteilijoiden yhteistyönä toteutettu kokonaisuus toimi edustus- ja yksityiskotina noin kolmen vuosikymmenen ajan. Rakennuksessa oli asuintilat myös henkilökunnalle.

August Keirkner kuoli sisällissodan levottomuuksissa eikä ehtinyt asua uudessa talossaan, vaan hänet haudattiin sen puutarhaan. Lydia Keirkner muutti kuitenkin palatsiin sen valmistuttua. Hän myi rakennuksen paperitehtailija ja jatkosodan ajan puolustusministeri Rudolf Waldenille, joka muutti perheineen rakennukseen vuonna 1937. Lydia Keirkner siirretti tuolloin miehensä haudan puutarhasta Hietaniemeen. Rakennuksen irtaimeen sisustukseen kuuluu edelleen Keirknerin kipsinen muotokuva jalustallaan.

Rakennuksen asuinkäyttö päättyi 1946. Vuosina 1947–1948 rakennuksessa järjestettiin asekatkentoikeudenkäynti. Marmoripalatsi ostettiin valtiolle vuonna 1949. Rakennus osoitettiin vuonna 1952 perustetun Helsingin hovioikeuden ensimmäiseksi toimipaikaksi. Se merkitsi asuinkäytön ohella toista kulttuurihistoriallisesti merkittävää ja rakennuksen arvon mukaista ajanjaksoa sen historiassa. Avarat huoneet arvokkaine sisustuksineen soveltuivat uuteen käyttöön suurelta osin sellaisinaan. Yksityisluonteisempia asuintiloja muokattiin toimitiloiksi.

Hovioikeuden siirryttyä muualle rakennus säilyi tuomioistuinkäytössä, kun sinne sijoittui työtuomioistuin vuonna 1984. Rakennus oli oikeuslaitoksen virastokäytössä yhteensä 60 vuotta.

Lausunnossa selostetaan myös sekä aikaisempia että viimeaikaisia korjaus- ja muutostöitä, joita rakennuksen muuttaminen asuinkäyttöön on edellyttänyt. Rakennuslupa on edellyttänyt poikkeamista. Museovirasto on seurannut hanketta suunnittelun käynnistymisestä lähtien. Rakennuksen sisätilat jaetaan neljäksi asunnoksi. Yksi niistä sijoitetaan nykyiseen kylmään ullakotilaan, mikä ei juuri näy julkisivussa. Nykyinen kerrosala on 1417 m² ja uusien suunnitelmien mukainen 1694 m². Tilamuutoksia kohdistuu alkuaan yksityisempään osaan, talous- ja kylpyhuonetiloihin sekä pohjakerroksen virastoaikaisiin toimisto- ja arkistotiloihin.

Arvokkaimpiin sisätiloihin on suunniteltu vain välttämättömiä, esimerkiksi huoneistojaon edellyttämiä muutoksia. Rakennukseen tehdään uusi esteetön porrashuone hissiyhteydellä vanhan sivuportaan tilalle palvelemaan kaikkia asuntoja. Siitä seuraa merkittävin julkisivuun kohdistuva muutos, kun sivusisäänkäynti muutetaan asuntoihin johtavan pääporrashuoneen sisäänkäynniksi. Vanha pääsisäänkäynti tulee säilymään ensimmäisen kerroksen edustussisäänkäyntinä.

Vanhan maakellarin paikalle tontin eteläkulmaan rakennetaan uusi maanalainen, kahdeksan auton autohalli, joka maisemoidaan terrassoiduin viherkattein ja istutuksin. Kellarin graniittiharkot hyödynnetään tontilla mm. uusissa tukimuureissa. Muutoin pihalla on tarkoitus palauttaa vanhan valokuva-aineiston perusteella kulkuteiden ja istutusten alkuperäistä järjestelyä. Ison puistotien suuntainen lehmusrivi on osa Kaivopuiston kokonaissuunnitelmaa. Tontin pohjoispäädyn vaaralliseksi todetut vuorijalavat korvataan uusilla vanhaa helsinkiläistä kantaa olevilla vuorijalavilla.

Museovirasto katsoo, että Marmoripalatsilla pihapiireineen on rakennusperintölain 8 §:n tarkoittamaa valtakunnallista merkitystä seuraavasti. Se edustaa Kaivopuiston valtakunnallisesti merkittävälle rakennetulle kulttuuriympäristölle (RKY 2009) ominaista huvilakulttuuria (kohdat 2 ja 3: tyypillisuus ja edustavuus). Villa Keirkner eli Marmoripalatsi on arkkitehtuuriltaan ainutlaatuinen ja klassistiselta tyyliltään poikkeava esimerkki tunnetuimpiin suomalaisiin arkkitehteihin lukeutuvan Eliel Saarisen suunnittelemissa yksityistaloista. Uniikkia kokonaistaideteosta täydentää aikansa merkittävien kuvanveistäjien Emil Wikströmin ja Gunnar Finnen taide osana kiinteää sisustusta (kohta 1: harvinaisuus ja ainutlaatuisuus). Kohde on säilyttänyt arkkitehtuuriltaan ja sisustustaiteeltaan hyvin alkuperäiset piirteensä. Samalla se tuo esille, miten muuttuvat käyttötarkoitukset on saatu sovitettua rakennukseen hienovaraisesti ja vähäisin muutoksin (kohdat 4 ja 6: alkuperäisyys ja historiallinen kerroksisuus). Marmoripalatsi ilmentää huvilakulttuuria ja varakkaan väestönosan edustusasumista sekä oikeuslaitoksen kehitysvaiheita (kohta 5: historiallinen todistusvoimaisuus).

Museoviraston mukaan suojelun kohdentamista tukee kattava ja asiantuntevasti laadittu rakennushistoriaselvitys. Museovirasto on lisäksi arvioinut kohdetta paikan päällä sekä ohjannut asetuksella suojellun kohteen korjaus- ja muutostöitä. Olennainen lähtökohta suojelun kohdentamisessa on meneillään olevassa korjaus- ja muutoshankkeen suunnittelussa tehdyt valinnat kohteen

ominaispiirteiden säilyttämiseksi ja niiden pohjalta laadittu suojelunhallintasuunnitelma.

Suojeluntarve kohdistuu rakennuksen kantavaan runkoon, ulkoasuun, keskeisiin sisätiloihin, niiden kiinteään sisustukseen sekä tontinrajojen mukaiseen lähiympäristöön.

Rakennusrunko käsittää kantavan rungon, johon kuuluvat muurattu kivijalka, tiilestä muuratut ulko- ja väliseinät, betonipilarit, rautabetonivälipohjat ja alapohjat, tornihuoneen betoninen kasettikatto ja pääportaikon betonirunko.

Rakennuksen ulkoasu muodostuu julkisivun ja vesikaton rakennusosista, yksityiskohdista, materiaaleista ja väryksestä. Julkisivuaukkoihin liittyvät alkuperäiset tai niitä vastaavat rakennusosat eli ikkunat ja ovet ovat ulkoasuun liittyvä kokonaisuus myös sisäpuolisine osineen. Parvekkeen, loggian, terassin ja altaanin sisäpinnat sekä ulkoasuun liittyvät alkuperäiset valaisimet, kyltit, kiinteät veistokset ja koristeet ovat osa julkisivua.

Keskeisiä arvokkaimpia sisätiloja ovat ensimmäisessä kerroksessa ja välilihallissa 100 tuulikaappi, 101 eteishalli ja hissi, 102 suuri sali, 103 kirjasto, 104 salonki, 105 ruokasali, 112 eteishalliin liittyvä naulakkotila, 113 ja 114 wc-tilat, 200 välihalli eli nk. turkkilainen huone,

Toisen kerroksen arvokkaimpia sisätiloja ovat 201 ylähalli, 202 työhuone, entinen vierashuone ja hissi, 205 istuntosali, entinen ruukinpatruunan työhuone ja siihen liittyvä takkanurkkaus, 206 työhuone, entinen salonki, 207 ja 208 työhuoneet, entiset makuuhuoneet

Neljännän kerroksen arvokkaimpia sisätiloja ovat 400 tornihuone ja hissi

Keskeisiä suojeltavia sisätiloja ovat lisäksi pohjakerroksen alkuperäisen huonetilajärjestyksen mukaiset tilat 014 entinen mankelihuone, 012 ja 015 entinen pannuhuone, 018 viinikellari ja sinne johtava porras, 019 entinen ruokakellari ja 004 makuuhuone.

Kolmannessa kerroksessa ja ullakolla keskeisiä suojeltavia sisätiloja ovat 302 vierashuone.

Edellä esitettyä sisätilojen numerointia on käytetty rakennushistoriaselvityksessä sekä meneillään olevan korjaus- ja muutoshankkeen suunnitteluasiakirjoissa, muun muassa suojelunhallintasuunnitelmassa.

Kiinteää sisustusta ovat seinien, kattojen ja lattioiden pintamateriaalit, -rakenteet ja värytys sekä lisäksi kiinteät taideteokset mukaan lukien suuren salin kattovalaisimet; reliefit, koristelut, kasetoinnit ym. muotoilut, kattorosetit, pilarit, pilasterit, puu- ja kipsilistoitukset; sisäövet ja ikkunat karmeineen, vuorilautoineen ja heloituksineen; ylähallin kattoikkuna; tulisijat; komerot ja luukut; valaisimet; kaapit, vitriinit, hyllyt ja penkit; pääportaikon ja tornihuoneen portaikon rakennusosat ja yksityiskohdat; välilihallin kaiteet; patterit ja patterisuojuukset; ilmanvaihtosäleiköt ja

venttiilit, wc-tilojen kaakelit; hissi koreineen, sisustuksineen, varusteineen ja laitteineen sekä kuiluineen ja ovineen eri kerroksissa.

Lähiympäristöllä tarkoitetaan tontinrajojen mukaista pihapiiriä, johon kuuluu graniittimuurille pystytetty rauta-aita ja -portit graniittipylväineen ja veistoksineen, pinnat, portait ja muurit sekä kasvillisuus.

Suojelu kohdentuu alkuperäisiin ja vuoden 2021 korjaus- ja muutostöissä vanhan mallin mukaisesti toteutettuihin rakennusosiin, materiaaleihin ja yksityiskohtiin. August Keirknerin kipsinen muotokuva jalustoineen on suositeltavaa säilyttää rakennuksessa.

Ehdotettavat suojelumääräykset

1. Rakennusta lähiympäristöineen on hoidettava ja käytettävä siten, ettei niiden kulttuurihistoriallinen arvo heikenny. Korjaus- ja muutostöiden tulee perustua kohteen historian, alkuperäistoteutuksen, muutosvaiheiden ja säilyneisyyden hyvään tuntemukseen.
2. Rakennuksen lähiympäristö, ulkoasu, rakennusrunko, keskeiset sisätilat ja kiinteä sisustus on säilytettävä ”suojelun kohdentumisessa” määritellyn mukaisesti.
3. Rakennuksen korjaamisen lähtökohtana on suojeltujen rakenteiden, rakennusosien, yksityiskohtien, materiaalien ja pintojen säilyminen. Niiden ylläpidossa suositaan ensisijaisesti konservoivia menetelmiä. Korjauskelvottomat uusitaan alkuperäistä toteutusta vastaten. Mikäli em. osatekijöitä on aiemmin uusittu tästä poiketen, on ne viimeistään elinkaarensa päässä uusittava tiedossa olevan alkuperäistoteutuksen mukaisesti tai muutoin rakennuksen ominaispiirteisiin soveltuvalla tavalla.
4. Lähiympäristöön sovelletaan rakennuksen korjaamisen lähtökohtia ottaen huomioon lisäksi viherympäristö ja kasvillisuus.
5. Rakennus- ja talotekniset sekä käyttötarkoituksen edellyttämät välttämättömät muutokset on sovittava rakennuksen arkkitehtuuriin ja muihin ominaispiirteisiin.
6. Rakennuksen korjaus- ja muutostöissä on kuultava Museovirastoa, joka myös antaa ohjeita suojelumääräysten soveltamisesta.

Helsingin kaupunki 8.9.2021

Kaupunki kertoo lausunnossa kaavoitustilanteen, minkä lisäksi lausunnossa todetaan, että alueella on vireillä kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamistyö, jonka tavoitteena on päivittää ja yhdenmukaistaa osin vanhentuneet asemakaavat. Asemakaavatyön keskeisimpinä tavoitteina on turvata sekä kaupunkikuvallisten kokonaisuuksien että yksittäisten kohteidentärkeiden arvojen säilyminen ja samalla varmistaa yleiskaavan mukainen kehitys. Kaavaehdotukset laaditaan osissa ja tavoitteena on esitellä ne kaupunkiympäristö-lautakunnalle arviolta vuosina 2021–2024.

Kyseinen kohde tullaan suojelemaan vireillä olevassa asemakaavan muutoksessa. Asemakaavasuojelun tavasta ja määräyksistä neuvotellaan, eikä kaavoituksen tässä vaiheessa voida arvioida, millaiset suojelumääräykset kyseiselle kohteelle tullaan osoittamaan. Tällöin etenkin sisätilojen suojelu rakennusperintölailla on tarkoituksenmukaista ja näin voidaan varmistua suojelun kohdentumisen ja suojelumääräysten riittävästä yksityiskohtaisuudesta ja kattavuudesta tämän ainutlaatuisen kohteen osalta.

Museoviraston esitys suojelun kohdentamiseksi ja tavoitteiksi on perusteltu ja kattava, eikä Helsingin kaupungilla ole siihen huomautettavaa. Rakennuksen ja sen piha-alueen suojeleminen lailla rakennusperinnön suojelemisesta turvaa kohteen kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliset arvot. Rakennusperintölailla suojeleminen on vireillä olevan asemakaavanmuutoksen tavoitteiden mukaista eikä siten haittaa kaavoitusta.

VIEREISTEN KIINTEISTÖJEN KUULEMINEN

Rakennusperintölain 7§:n mukaan ELY-keskuksen on ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä varattava viereisen ja vastapäisen kiinteistön omistajalle ja haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi, mikäli suojeluasia on tullut vireille 1.1.2021 jälkeen. Marmoripalatsin suojelu on tullut vireille ELY-keskuksessa 8.5.2019. Ennen lainmuutosta kuuleminen koski vain viereisiä kiinteistöjä. ELY-keskus kuuli kuitenkin sekä viereiset että vastapäiset kiinteistöt. Yhtä kiinteistön omistajaa ei tavoitettu. Päätös lähetetään tiedoksi viereisille ja vastapäisille kiinteistöille.

Lausuntopyyntö annettiin myös yleistiedoksi antona 6.9.2021

As Oy Kaivopuiston Myllytie 2, 3.9.2021

As Oy Kaivopuiston Myllytie 2 puoltaa kohteen suojelua.

VASTINEET

ELY-keskus varasi kiinteistön omistajalle As Oy Helsingin Marmoripalatsille / HGR Property Partners Oy:lle mahdollisuuden vastineen antamiseen annetuista lausunnoista. Vastinetta ei saatu.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus määrää Marmoripalatsin ja piha-alueen suojeltavaksi.

Samalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa seuraavat suojelumääräykset:

- 1. Rakennusta lähiympäristöineen on hoidettava ja käytettävä siten, ettei niiden kulttuurihistoriallinen arvo heikenny. Korjaus- ja muutostöiden tulee perustua kohteen historian, alkuperäistoteutuksen, muutosvaiheiden ja säilyneisyyden hyvään tuntemukseen.**
- 2. Rakennuksen lähiympäristö, ulkoasu, rakennusrunko, keskeiset sisätilat ja kiinteä sisustus on säilytettävä.**
- 3. Rakennuksen korjaamisen lähtökohtana on suojeltujen rakenteiden, rakennusosien, yksityiskohtien, materiaalien ja pintojen säilyminen. Niiden ylläpidossa suositaan ensisijaisesti konservoivia menetelmiä. Korjauskelvottomat uusitaan alkuperäistä toteutusta vastaten. Mikäli em. osatekijöitä on aiemmin uusittu tästä poiketen, on ne viimeistään elinkaarensa**

päässä uusittava tiedossa olevan alkuperäistoteutuksen mukaisesti tai muutoin rakennuksen ominaispiirteisiin soveltuvalla tavalla.

4. Pihapiiriin sovelletaan rakennuksen korjaamisen lähtökohtia ottaen huomioon lisäksi viherympäristö ja kasvillisuus.

5. Rakennus- ja talotekniset sekä käyttötarkoituksen edellyttämät välttämättömät muutokset on sovitettava rakennuksen arkkitehtuuriin ja muihin ominaispiirteisiin.

6. Rakennuksen korjaus- ja muutostöissä on kuultava Museovirastoa, joka myös antaa ohjeita suojelumääräysten soveltamisesta.

Lähtökohdat

Marmoripalatsi on suojeltu valtioneuvoston päätöksellä 18.9.1980, valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelemisesta annetun asetuksen 278/1965 nojalla.

Koska Marmoripalatsi on siirtynyt pois valtion omistuksesta, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on laittanut vireille rakennuksen suojelua koskevan asian rakennusperintölain 11§:n mukaisesti.

Perustelut

Marmoripalatsi pihapiireineen on valtakunnallista merkittävä (rakennusperintölaki 8 §, kohdat 1,2,3,4,5, ja 6). Kohde kuuluu Kaivopuiston valtakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön (RKY).

Asemakaava on alueidenkäytön suunnittelun väline ja sisätilojen suojeleminen on tarkoitus ratkaista rakennusperintölailla. Rakennuksessa on arvokkaita ja uniikkeja sisätiloja, joiden säilyminen tulee turvata rakennusperintölain mukaisella suojelulla. Päädyttäessä sisätilojen suojelemiseen rakennusperintölailla, ELY-keskus pitää myös valtakunnallisesti merkittävän rakennuksen ulkoasun ja siihen kuuluvan piha-alueen - rakennuskokonaisuuden - suojelemista samalla lailla luontevana (rakennusperintölain 2 §).

Suojeluntarve kohdistuu rakennuksen kantavaan runkoon, ulkoasuun, keskeisiin sisätiloihin, niiden kiinteään sisustukseen sekä tontinrajojen mukaiseen lähiympäristöön.

Rakennusrunko käsittää kantavan rungon, johon kuuluvat muurattu kivijalka, tiilestä muuratut ulko- ja väliseinät, betonipilarit, rautabetonivälipohjat ja alapohjat, tornihuoneen betoninen kasettikatto ja pääportaikon betonirunko.

Rakennuksen ulkoasu muodostuu julkisivun ja vesikaton rakennusosista, yksityiskohdista, materiaaleista ja värityksestä. Julkisivuaukkoihin liittyvät alkuperäiset tai niitä vastaavat rakennusosat eli ikkunat ja ovet ovat ulkoasuun liittyvä kokonaisuus myös sisäpuolisine osineen. Parvekkeen, loggian, terassin ja altaanin sisäpinnat sekä ulkoasuun liittyvät alkuperäiset valaisimet, kyltit, kiinteät veistokset ja koristeet ovat osa julkisivua.

Keskeisiä arvokkaimpia sisätiloja ovat ensimmäisessä kerroksessa ja välilihallissa 100 tuulikaappi, 101 eteishalli ja hissi, 102 suuri sali, 103 kirjasto, 104 salonki, 105 ruokasali, 112 eteishalliin liittyvä naulakkotila, 113 ja 114 wc-tilat, 200 välihalli eli nk. turkkilainen huone,

Toisen kerroksen arvokkaimpia sisätiloja ovat 201 ylähalli, 202 työhuone, entinen vierashuone ja hissi, 205 istuntosali, entinen ruukinpatruunan työhuone ja siihen liittyvä takkanurkkaus, 206 työhuone, entinen salonki, 207 ja 208 työhuoneet, entiset makuuhuoneet

Neljännän kerroksen arvokkaimpia sisätiloja ovat 400 tornihuone ja hissi

Keskeisiä suojeltavia sisätiloja ovat lisäksi pohjakerroksen alkuperäisen huonetilajärjestyksen mukaiset tilat 014 entinen mankelihuone, 012 ja 015 entinen pannuhuone, 018 viinikellari ja sinne johtava porras, 019 entinen ruokakellari ja 004 makuuhuone.

Kolmannessa kerroksessa ja ullakolla keskeisiä suojeltavia sisätiloja ovat 302 vierashuone.

Pohjapiirustukset kerroksittain mainittuine numerointineen ovat päätöksen liitteenä. Lähteenä on Marmoripalatsista laadittu rakennushistoriallinen selvitys (Arkkitehtitoimisto Schulman Oy, 2012)

Kiinteää sisustusta ovat seinien, kattojen ja lattioiden pintamateriaalit, -rakenteet ja värytys sekä lisäksi kiinteät taideteokset mukaan lukien suuren salin kattovalaisimet; reliefit, koristelut, kasetoinnit ym. muotoilut, kattorosetit, pilarit, pilasterit, puu- ja kipsilistoitukset; sisäovet ja ikkunat karmeineen, vuorilautoineen ja heloituksineen; ylähallin kattoikkuna; tulisijat; komerot ja luukut; valaisimet; kaapit, vitriinit, hyllyt ja penkit; pääportaikon ja tornihuoneen portaikon rakennusosat ja yksityiskohdat; välilihallin kaiteet; patterit ja patterisuojuukset; ilmanvaihtosäleiköt ja venttiilit, wc-tilojen kaakelit; hissi koreineen, sisustuksineen, varusteineen ja laitteineen sekä kuuluineen ja ovineen eri kerroksissa.

Lähiympäristöllä tarkoitetaan tontinrajojen mukaista pihapiiriä, johon kuuluu graniittimuurille pystytetty rauta-aita ja -portit graniittipylväineen ja veistoksineen, pinnat, portaikot ja muurit sekä kasvillisuus.

Suojelu kohdentuu alkuperäisiin ja vuoden 2021 korjaus- ja muutostöissä vanhan mallin mukaisesti toteutettuihin rakennusosiin, materiaaleihin ja yksityiskohtiin.

Asetus valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta (275/1965) on kumottu asetuksella valtion omistamien rakennusten suojelusta (480/1985), jolloin aiemman asetuksen nojalla tehdyt suojelupäätökset ovat edelleen jääneet voimaan. Asetus 480/1985 on kumottu lailla rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010), jonka 24 §:n 5 momentin mukaan lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla tehty päätös valtion omistaman rakennuksen suojelusta pysyy voimassa, kunnes rakennuksen suojelusta on päätetty rakennusperintölain mukaisesti.

Tällä päätöksellä kumotaan valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (275/1965) nojalla 18.9.1980 tehty valtioneuvoston päätös N:o 8704/55/77 (Helsingin hovioikeuden rakennus osoitteessa Itäinen puistotie 1) suojelun osalta. Suojelu lakkaa tämän päätöksen tullessa lainvoimaiseksi.

Sovelletut oikeusohjeet

Laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) §
1,2,3,4,5,7,8,9,10,21,24

VALITUSOSOITUS

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään kolmantenkymmenentenä (30) päivänä päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Sijaistiedoksiannossa päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä todistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus päätöksen tiedoksisaantipäivästä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen perille

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen on saavuttava valitusviranomaiselle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15.

Hallinto-oikeuden kirjaamon virka-aika on maanantaista perjantaihin kello 8.00-16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI

käyntiosoite: Tuomioistuimet-talo, Radanrakentajantie 5, HELSINKI

puhelinvaihe: 029 56 42000

telefax: 029 56 42079

sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä Helsingin hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Alueidenkäyttöpäällikkö

Brita Dahlqvist-Solin

Ylitarkastaja

Henrik Wager

PÄÄTÖS

saantitodistuksella

As Oy Helsingin Marmoripalatsi / HGR Property Partners Oy

Päätös annetaan myös yleistiedoksiannolla.

LIITTEET

Kartta
Pohjapiirustukset kerroksittain huonenumeroineen

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö, Rakennetun ympäristön osasto
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu
Helsingin kaupunginhallitus / rakennuslautakunta
Helsingin kaupunginmuseo
As Oy Kaivopuiston Myllytie 2
As Oy Kaivopuisto 3
Pyhän Henrikin katolinen seurakunta
Venäjän suurlähetystö
Suomen Punainen Risti
Senaatti-kiinteistöt

Tämä asiakirja UUELY/4924/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/4924/2019 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Dahlqvist-Solin Brita 05.01.2022 15:04

Esittelijä Wager Henrik 05.01.2022 14:53